

İki yazarın terapi seansı

Alberto Manguel imzalı *Borges'in Evinde* görme yeteneğini yitirmiş bir usta yazar ve 16 yaşındaki kitapçı çırağının hikayesi

Yekta Kopan

Rafta Kalmamın

yekta.kopan@gmail.com

Alberto Manguel imzalı *Borges'in Evinde* dönüp dönüp okuduğum kitaplardan biridir. Manguel, Borges'e kitap okuduğu yıllarda onunla yaşadıklarını öyle güzel anlatır ki her okuyuşumda farklı duygulara götürür bu kitap beni.

İlk okuyuşumda beni en çok etkileyen sahnelerden biri, Borges'in bütün kitaplarının kütüphanesinin neresinde barındığını bilmesi ve ulaşmak istediğinde de hiç sektirmeden oraya yönelmesi olmuştu.

Gençlik yıllarımda buna benzer bir oyun oynardım. Odamdaki ışıkları kapatır, hatta yeterince karanlık olmazsa gözlerimi yumar ve kütüphanedeki kitapları el yordamıyla bulmaya çalışırdım. Yerini yurdunu ezbere bildiğim kitabın olduğu rafa yönelir, parmak uçlarımla cildi tanımaya uğraşırdım. Her başarısızlık oyunun yeniden oynanması anlamına gelirdi. Yanılmak hem can sıkıcıydı hem öğretici. Bu oyunumun bir nedeni vardı. Bilinçal-

tım, günün birinde görme yeteneğimi kaybedersem, kitaplarımla olan ilişkimin de yok olması için hazırlanmamı söylüyordu belki de. Kimilerine –haklı olarak– has-talıklı gelecek bu oyunu artık oynamadığımı söylemeliyim. Bu yeniden başlamayacağım anlamına gelmiyor.

Cem Akaş'ın özenli çevirisi

Kitabın adından başlayalım. Özgün adı *With Borges* olan kitabın Türkçe adı *Borges'in Evinde*. Kitabın sayfalarında ilerlemeye başladıkça, iyi yazar, iyi çevirmen Cem Akaş'ın bu tercihinin ne kadar yerinde olduğunu, kitabın ruhuna ne kadar yakıştığını düşünüyorum insan. Çünkü Alberto Manguel'in anlatısı ve Arjantinli fotoğraf ustası Sara Facio'nun Borges'in evinde çektiği özel fotoğraflar bizi tam da bu dünyaya davet ediyor.

Bu kısa anlatısında

bizi Borges'le geçirdiği günlere götürüyor Alberto Manguel. 1948'de Arjantin'de doğan Manguel, okulu bitirdikten sonra Buenos

Aires'teki Anglo-Alman kitapçısı Pygmalion'da çalıştığı yıllarla giriyor kitabına. Ve bu kitapçıda akşamüstleri geç saatte, Ulusal Kütüphane'deki yöneticilik görevinden dönen Borges

ile tanışmasıyla başlıyor yolculuk. Artık doksan yaşını geride bırakmış annesinin yerine bir "okuyucu" gereksinimi duyan Borges, hemen herkese sorduğu gibi Manguel'e de akşamları evine gelip kendisine kitap okumasını öneriyor. Böylece on altı yaşındaki Alberto Manguel, haftanın üç-dört günü Borges'in evine gidiyor ve ona kitap okuyor.

Manguel'in, deneme-anlatı türündeki ustalığı tam da bu andan itibaren kendini gösteriyor. (Usta yazarın bir diğer kitabını, *Okumalar Okuması'nı* da önermek isterim)

Bir yandan kurmaca ve heyecanlı bir metnin içinde ilerlediğinizi düşünüyorsunuz. Hani neredeyse Borgesyen bir metin. Oyun kurmaya düşkünlüğüyle tanıdığımız yazarın kurduğu bir oyun belki de. Görme yeteneğini yitirmiş bir usta yazar ve on altı yaşındaki kitapçı çırağının hikayesi.

Bir yandan da sıradan bir gözlem metninin içinde Borges'in evini ve düşünce dünyasını keşfetmemize kapı açan noktalara bastırıyor kalemünün ucunu. Okumaya hevesli bir ergenin bakış açısıyla, Borges'e hâkim usta bir yazarın bakış açısı arasında yumuşacık geçişler yapıyor. Kimi zaman bir ev haline tanık oluyoruz, kimi zaman da "Don Quixote'nin Yazarı Pierre Menard" ile ilgili önemli bir değerlendirilmeye.

Anılar ve bilgi arasında böylesi bir denge tutturmak da Manguel'in işi. •

Borges'in Evinde / Alberto Manguel / Çeviren: Cem Akaş / Yapı Kredi Yayınları / Anlatı / 68 Sayfa